

ОБЩНСКИ СЪВЕТ
ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ

Общински съветник Павел Хрисков – pavel@hriskov.com; 0885 755 501

ОТ:

П. Хрисков
Общински съветник
община Панагюрище

ДО:

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ на
Общински съвет-Панагюрище
г-н И. Лалов

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ на ПК „ЗСП“
Общински съвет-Панагюрище
г-жа Ц. Захаријева

КОПИЕ:

КМЕТА на
Община Панагюрище
Ж. Гагов

зам. КМЕТ по Хуманитарни дейности
на Община Панагюрище
г-жа П. Филина

дир. Дирекция СДЗ на
Община Панагюрище
г-жа А. Караколева

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

Относно: Предложение за наредба за насърчаване на раждаемостта, демографския прираст и устойчивото развитие в община Панагюрище

Уважаеми г-н Председател,
Уважаеми Кметове на община Панагюрище,
Уважаеми колеги общински съветници,
Уважаеми дами и господа,

Настоящият доклад представя предложение за създаване на наредба, която да адресира демографските предизвикателства, пред които е изправена община Панагюрище. Считаю, че негативният демографски прираст и миграцията на младите хора изискват спешни и целенасочени мерки, които да гарантират устойчиво развитие на общината и подобряване на социално-икономическите условия за нашите граждани.

I. Кратък анализ

1. Анкета сред населението.

След проведена анкета през 2024г. във връзка с темата придобих гледна точка спрямо населението и причините, поради които естествения демографски прираст е с отрицателен знак. Можете да се запознаете с резултатите от анкетата от тук: <https://pavel.hriskov.com/r/demograph>

- Основните причини, поради които двойките се въздържат от разширяване на семействата си са най-вече икономическата им стабилност и работните възможности

ОБЩНСКИ СЪВЕТ ОБЩИНА ПАНАГОРИЩЕ

Общински съветник Павел Хрисков – pavel@hriskov.com; 0885 755 501

на територията на общината, защото въпреки че има недостиг на работна сила, тя е такава заради отрицателния прираст, от който -9 промила се базира на раждаемост и смъртност, а -5,5 промила на напускащо населението (основно млади хора в работоспособна възрастова група).

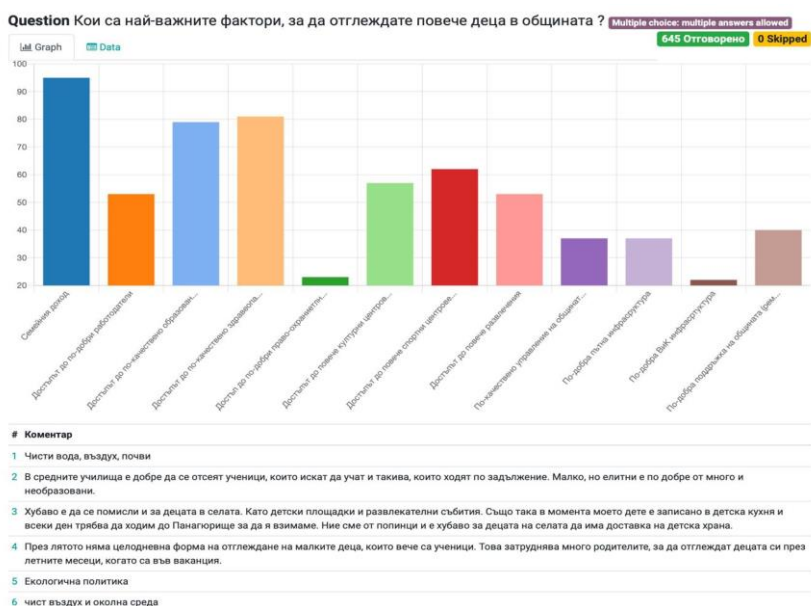
Топ 5 демотиваторите от повече деца

№	Причина
1	Финанси
2	Възраст
3	Партньор и подкрепа
4	Работодатели и работа
5	Образование
5	Здраве
5	Общо занимания и среда
5	Физическа невъзможност
5	Майчинство
6	Обща Несигурност

1. Най-основния и тежък причинител е преди всичко финансовата тежест и икономически притеснения в семействата поради несигурността и липсата на стабилни и финансово устойчиви предприятия, които играят сериозен фактор в икономическото развитие на общината.
2. На второ място се вижда, че застаряващото население и модерният демографски тренд за раждаемост в по-късна възраст указват влияние и невъзможност за семействата желаещи повече деца, поради напредналата им възраст.
3. На трето място сериозен е и обществения натиск и ангажираност на родителите с децата, което води до сериозна нужда от подкрепа в отглеждането на децата, която родители не усещат в партньорите и обществото.
4. Липсата на разнообразна бизнес обстановка, различните и много работодатели, които да са достатъчно толерантни да имат служители с няколко малки деца, които боледуват непрекъснато е също сериозна причина в изказаните отговори към момента.
5. В топ 5 на влизат основно социална, образователна и здравна политика на глобално държавно и общинско ниво.

- Другата сериозна демотивираща причина, която се посочва от респондентите е чувството за липса на подкрепа от обществото и дори недоверие към самите партньори в семейството, че ще могат да се справят качествено в отглеждането на няколко деца,

ТОП 5 най-важни фактори за отглеждане на деца*

1. Семейен доход и работа
 2. Здравеопазване
 3. Образование
 4. Спорт и събития
 5. Култура и развлечения
- * според запитаните и отговорили

Допълнителни предложения от основните

1. Качество на околната среда
2. Извънкласни учебни центрове

както и непрекъснатия обществен натиск и евентуални очаквания към родителите.

Изключително важно да се проведе много по-подробно и обширно обследване на нагласите на населението, както и да се актуализират резултатите спрямо предприеманите и имплементирани мерки от ПИРО 21 – 27.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ

Общински съветник Павел Хрисков – pavel@hriskov.com; 0885 755 501

2. ПИРО 2021 – 2027 на Община Панагюрище

Запознах се и с данните в стратегическият ни документ където стана ясно, че негативния демографски прираст е 14.8 промила годишно към 2021г. Този резултат се оказва и по-висок за средния за България, въпреки че а този етап статистически общината е икономически много добро място за живот.

3. Въпроси и отговори от кмета

Получих и много цени отговори от г-жа Филина във връзка с мое запитване към кмета на общината

- Запитване - [OC-02-668.pdf](#)
- Отговори - [OC-02-714.pdf](#)

4. Демографска ситуация в община Панагюрище:

- По данни на Националния статистически институт населението на общината намалява със средногодишен темп от 1,2%.
- Отрицателният естествен прираст и миграцията са основни фактори за тази тенденция.
- Намаляването на младите семейства и изтичането на кадри с висше образование към големите градове допълнително задълбочават проблема.

5. Икономически аспекти:

- Наличието на повече деца, води неминуемо и до по-голямо икономическо потребление от техните семейства, като те биха допринесли доста в икономически план и стимул в дългосрочен план.
- Наличието а повече деца, води и допълнително до стимулирано развитие на образователната система в локален план, което може да привлече и допълнително откриване на филиали на висши учебни заведения, а това ще доведе от своя страна за до допълнително привличане на още хора идващи да учат от околната, както и допълнително инвестиции от предприемачи имащи достъп до квалифицирани кадри.
- В момента има преобладаване на основно индустриални и добивни дейности, които поставят в риска стимул за основна нужда от е толкова висококвалифицирани кадри, по този начин в дългосрочен план не се стимулира глобалното задържане на висококвалифицирани млади хора, както и създаване на високо-конкурентен пазар на труда в района.
- Ограничени инвестиции в образователна и здравна инфраструктура.
- Намаляването на младите квалифицирани кадри ще доведе и до западане на образователната, социалната, охранителната и здраве-опазващата система в района. Това ще доведе в дългосрочен план и до отлив на текущи индустриални играчи, които ще предпочетат да открият свои производства в Пазарджик, Пловдив или София. Вече се забелязва продаване а бизнес звена на чуждестранни компании от местните оптични производители, както и откриване на високо технологични производства в гр. Пловдив.
- Допълнителен е тежкия риск от икономическа рецесия, която очаква общината Панагюрище, ако се окажат коректни оценките на добивното предприятие Асарел Медет АД, което осигурява много сериозна икономическа тежест и влияние в общината. Прозорецът от 17г. е изключително кратък, но спешни мерки биха могли да предизвикат вътрешна миграция за привличане на високотехнологични кадри и инвеститори, привлечени от добрите социални и инфраструктурни политики за развиване на дейността им локално в общ. Панагюрище.

ОБЩНСКИ СЪВЕТ
ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ

Общински съветник Павел Хрисков – pavel@hriskov.com; 0885 755 501

6. Социални аспекти:

- Семействата с повече от две деца са силно икономически уязвими, защото въпреки, че безработицата е в ниски рамки на територията на общината, няма динамична и конкурентна среда на пазара на труда във високоинтелектуалния сектор и не всеки може да има алтернативи или възможности за широка преквалификация.
- Обществените нагласи срещу многодетните семейства, както и уреждането на здравеопазване и извънкласни дейности се оказват сериозно предизвикателство за семействата желаещи да имат повече деца.
- Достъпът до висококачествено здравеопазване и образование остава също предизвикателство. Особен е проблема свързан с липсата на специалисти педиатри в различни медицински направления, въпреки сериозното присъствие а медици в общината.

II. Възможни решения

Община Панагюрище може да създаден ново решение, което да бъде контролирано, чрез специална наредба, с която да може да се работи по няколко приоритетни оси:

- Насърчаване на раждаемостта и демографския прираст с задържане и привлича а жители;
- Предоставяне на възможност за финансиране на лечение на децата с тежки заболявания, които са и бъдещата икономическа сила на общ. Панагюрище.
- Повишаване на образователната квалификация на жителите и техните деца;
- Привличана на инвеститори, които биха развивали по-високо интелектуални дейности.

Важно е да се решат няколко казуса свързани с демографския срив в община Панагюрище, защото в момента общината има отрицателен демографски прираст.

Основния фактор за качествен прираст е фокусиран върху образовани млади семейства. Те за да имат повече деца се изправят спрямо направено проучване от мен в началото на годината пред следите казуси:

- Такъв тип семейства оценяват ролята на образованието и биха насърчавали децата си също да бъдат по-образовани, но се притесняват, че може да не обръщат достатъчно внимание на децата си.
- Такъв тип двойки имат опасения, че ако имат повече деца може да не успеят да им осигурят финансова възможност, за да следват висше образование.
- Такъв тип двойки се притесняват, че ако имат повече деца, могат да не са способни да им осигурят достъп до качествено здравеопазване при сериозни ситуации, защото при повече деца, чисто икономически ще им е много по-трудно.
- Ако децата следват висше образование, те в повечето случаи не се връщат в общината, защото си намират работа в големите градове, където следват и започват да устройват живота си там.

Постигането на тези цели би могло да стане по следния начин:

1. Основава се фонд - стипендия за мотивиране и насърчаване на многодетните семейства, в които и двамата партньори трябва да са придобито образователна квалификация поне бакалавър.

При раждане на трето дете семейството придобива статут на многодетно семейство и може да участва в този фонд, като трябва да отговаря на следните правила:

ОБЩНСКИ СЪВЕТ
ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ

Общински съветник Павел Хрисков – pavel@hriskov.com; 0885 755 501

- Сключва договор за участие в програма на общината, като общината.
- Общината сключва финансов продукт или нещо подобно, като заделя в индивидуална партида за всяко дете на семейството по 1000лв. на годишно.
- Семейството се задължава да бъде трайно заселено за срока на договора, който е за период до навършване на 18г. на всяко едно от децата.
- Семейството не може да променя своята постоянна адресна регистрация, както и децата могат да имат временни такива при обективни причини, като продължаване на своето образование а друго място.
- В края на периода, ако детето е прието във ВУЗ, сумата започва да му се изплаща на вноски, като стипендия до приключване на следването му в бакалавърска образователна степен поне.
- Друга възможност би била, ако бенефициента, не е започнал своето образование да получи средствата на куп, като се задължава за период от 5 години да бъде регистриран трайно на територията а община Панагюрище.
- При приключване а образованието си, стипендиантът е длъжен да остане трайно заселен на територията на община Панагюрище за поне 5 години, като ако не желаета това, е длъжен да върне той получената стипендия.
- През периода на действие на тази програма, ако някое от децата(бенефициент) се разболеет и има нужда от средства за лечение за тежко заболяване, семейството му ще може, да изтегли натрупаните по партидата му до дадения момент средства само за нуждите а лечението.

III. Предложение за основни атрибути към общинска наредба

Цел на наредбата: Да насърчи раждаемостта и демографския прираст чрез финансова и социална подкрепа на многодетните образовани семейства.

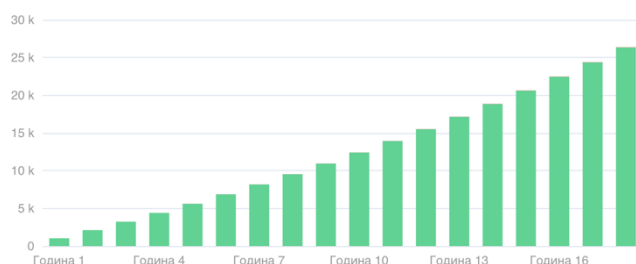
Основни мерки:

1. Финансов фонд за подкрепа на многодетни семейства:

- При раждане на трето дете семейството придобива право на участие във фонда, ако и двамата родители имат минимум бакалавърска степен.
- Ежегодно финансиране от 1000 лв. за всяко дете до навършване на 18 години.
- По този начин максималната сума, която последното дете може да вземе е 18 000лв. при гарантиран капитал, но ако средствата бъдат оставени със сложно олихвяване за 18г. със годишна вноска от 1000лв при консервативно инвестиране до 4% годишна доходност и такса за управление от около 1,5% би довело до резултат за този бенефициент – стипендиант натрупан начален капитал от около 26 000лв.

При 4 годишно следване тази стипендия би била между 4 500лв – 6 600лв на година, което би могло да покрие една сериозна сума за таксите за образование.

- Ако приемем, че другите деца са породени те биха генерирали

Инвестиция
17 999,99 лв.

Такси общо
258,21 лв.

Краен резултат
26 348,88 лв.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ

Общински съветник Павел Хрисков – pavel@hriskov.com; 0885 755 501

поетапно спестявания за образованието им съответно 24 364лв. и 22 452лв.

- Срещу 3000лв годишно за едно семейство и крайно общо 51хил. лв. инвестирани за деца на Панагюрище в период от 18г. ще са генерирани дори и позитиви на стойност 72 хил. лв. В тази ситуация, общината би могла да използва евентуалните генерирани средства от инвестиции за свои нужди, като разпредели на бенефициентите само заделения капитал, а получените печалби да използва по свое усмотрение.

2. Изисквания към семействата:

- Постоянна адресна рег. в общината за срока на договора, като предварително трябва да могат да докажат поне 3 годишна уседналост на територията на общината.
- Задължение за децата да продължат образованието си в България, а след завършване да пребивават в Панагюрище поне 5 години.

3. Разходване на средствата:

- За образование: Средствата се изплащат на вноски при прием във висше учебно заведение.
- За здраве: При нужда от лечение средствата могат да бъдат използвани за покриване на медицински разходи.

4. Условия за санкции:

- При неизпълнение на условията средствата подлежат на възстановяване.

IV. Пример и опит

1. Български опит:

- Общини като **Габрово** и **Велико Търново** прилагат стимулиращи мерки за млади семейства и студенти с цел задържането им.

Прилагането на местни инициативи за подкрепа на младите семейства и задържане на младите хора, като в Горна Оряховица, Габрово и Велико Търново се предоставят стимули и облекчения за млади семейства и студенти с цел подобряване на демографската ситуация и икономическото развитие на регионите.

- Законът за местното самоуправление и местната администрация (**ЗМСМА**) предоставя правомощия на общинските съвети да приемат такива наредби.

2. Европейски опит:

- **Полша:** Програмата "500+" осигурява месечни субсидии за семейства с деца. Програмата "Семейство 500+" е въведена през април 2016 г. и предоставя месечна помощ от 500 полски злоти (приблизително 115 евро) за всяко дете до навършване на 18 години. Първоначално помощта се предоставяше за второ и следващо дете, но по-късно беше разширена и за първото дете при определени условия. Целта на програмата е да намали детската бедност и да стимулира раждаемостта в страната.

- **Унгария:** Предлага субсидии за жилища и кредити при благоприятни условия за многодетни семейства. Унгарското правителство прилага редица мерки за подкрепа на семействата и насърчаване на раждаемостта. Сред тях са освобождаване от данък общ доход за жени, родили четири или повече деца, финансово подпомагане за закупуване на жилище и автомобили за многодетни семейства, както и други стимули. Тези мерки са част от стратегията на правителството за справяне с демографските предизвикателства.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ

Общински съветник Павел Хрисков – pavel@hriskov.com; 0885 755 501

V. Предизвикателства и ползи

1. **Предизвикателства:**
 - Финансовата тежест върху общинския бюджет.
 - Необходимостта от ефективно управление и мониторинг на програмата.
2. **Ползи:**
 - Дългосрочно стабилизиране на демографските показатели.
 - Задържане и привличане на млади и образовани семейства.
 - Подобряване на социалната и икономическата среда в общината.

VI. Следващи стъпки

1. Изработване на финансов анализ, за финансовите възможности, които общината би могла да има за такава програма.
2. Проучване за правилно изработване на нормативната база, за да може да се избегнат манипулации.
3. Проучване на възможностите за структуриране да предложения фонд или ползване на под-изпълнител в лицето на застрахователни фондове или пенсионни фондове или други финансови инструменти.
4. Анализ от страна на общинска администрация за възможностите, рисковете и предлагане на решение за структуриране на такова решение.
- 5.

VII. Заключение

Уважаеми колеги, настоящото предложение за наредба има потенциал да трансформира социално-икономическата среда в община Панагюрище. Призовавам за подкрепа и съвместна работа в реализирането на тази стратегическа инициатива.

ДАТА: 6.1.2025г.

С уважение:

ПАВЕЛ ХРИСКОВ

**Общински съветник към
Общински Съвет – гр. Панагюрище**